

EDİNİLMİŞ MALLARA KATILMA REJİMİNİN TASFİYESİ BAKIMINDAN BOŞANMADA BİRLİK İLKESİ*

*Dr. Ali DEMİRBAŞ**

ÖZET

İsviçre Hukukunda boşanma davasında mal rejiminin tasfiyesi de dahil olmak üzere tüm sonuçlar kural olarak aynı yargılamada bir bütün olarak karara bağlanmaktadır. Boşanmada birlik ilkesi olarak adlandırılan bu kural İsviçre Federal Mahkemesi tarafından öteden beri istikrarlı şekilde uygulanmaktadır. İlke, 1.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren İsviçre Medeni Usul Kanunuyulasal bir düzenlemeye kavuşmuştur.

Türk Hukukunda boşanma halinde mal rejiminin tasfiyesiancak boşanma kararının kesinleşmesi üzerine yapılabilmektedir. Mal rejiminin tasfiyesiboşanma davası ile birlikte talep edilmişse dosya tefrik edilerek boşanma kararının kesinleşmesi tasfiye davası bakımından bekletici mesele yapılmaktadır.

Çalışmada ilkenin Türk Hukuku bakımından gerekli olup olmadığı, fayda ve sakıncaları ele alınmaktadır.

ANAHTAR KELİMELER: boşanmada birlik ilkesi, boşanma kararında birlik ilkesi, birlik ilkesi, edinilmiş mallara katılma rejimi

* Bu çalışma, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi tarafından 18-19 Nisan 2018 tarihleri arasında düzenlenen “Özel Hukukun Güncel Meseleleri Sempozyumu – I, Türk Medeni Hukukunda Evlilik Birliğinde Mal Rejimleri” adlı sempozyumda sunulan tebliğ esas alınmak ve ayrıntıya yer verilmek suretiyle kaleme alınmıştır.

* İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi. (e-mail: ali.demirbas@ihu.edu.tr), (ORCID ID: 0000-0001-8143-8036).

Makale Geliş Tarihi: 21.06.2018

Makale Kabul Tarihi: 28.12.2018

PRINCIPLE OF UNITY IN DIVORCE IN TERMS OF LIQUIDATION OF THE REGIME OF PARTICIPATION IN ACQUIRED PROPERTY

ABSTRACT

All consequences, including the liquidation of the marital property regime in divorce proceedings in Swiss law are held as a whole in the same judgment. This rule, called the union principle in the divorce, has been steadily applied by the Swiss Federal Court. The principle has also been regulated by the Swiss Civil Procedure Law, which entered into force on 1.1.2011.

In Turkish law, the liquidation of the marital property regime in the event of divorce can only be done if the decision of divorce is finalized. If the liquidation of the marital property regime is demanded together with the divorce case, the file is distinguished and the liquidation is not decided until the decision of divorce is finalized.

In the study, the necessity of the principle in Turkish law, the benefits and the drawbacks were examined.

Keywords: The Unity Principle In The Divorce, The Unity Principle In The Divorce Proceedings, Unity Principle, The Regime Of Participation In Acquired Property

GİRİŞ

Yasal mal rejimi olarak “edinilmiş mallara katılma rejimi”nin kabule edildiği hukukumuzda evlenmenin boşanma veya iptal sebebiyle sona ermesi halinde mal rejimi dava tarihinden geçerli olmak üzere sona ermektedir (TMK 225 II). Ne var ki uygulamada mal rejiminin tasfiyesi bahsi geçen davaların kesinleşmesine bağlı tutulmaktadır. Buna göre boşanma (veya iptal) ile birlikte mal rejiminin tasfiyesi dava konusu edildiğinde, tasfiye davası boşanma davasından tefrik edilerek boşanma kararının kesinleşmesi bekletici mesele yapılmaktadır.

Bu uygulama, hangi eşin hangi miktarda katılma alacaklısı olacağı henüz belirlenmeden varsa nafaka ve tazminat talepleri hakkında karar verilmesi sonucunu doğurmakta, böylece fazladan katılma alacağı elde edilebilmesine kapı aralamaktadır. Bu durumun bitmeyen yargılama süreçleri ve sonradan yaşanan ispat zorlukları gibi başkaca sakıncaları da bulunmaktadır.

Boşanmada birlik ilkesinin geçerli olduğu İsviçre Hukukunda¹ ise kural olarak mal rejiminin tasfiyesi boşanma davası ile birlikte yürümektedir. Dolayısıyla boşanma davasında tüm sonuçlar; birlikte değerlendirilmekte, daha sağlıklı şekilde hükme bağlanmaktadır.

Çalışmada, boşanmada birlik ilkesi, sırasıyla; kavramsal açıdan, İsviçre Hukuku açısından, Türk Hukukunun dünü ve bugünü açısından, faydaları ve sakıncaları açısından ele alınmakta, ilke hakkında görüş ve önerilere yer verilmektedir.

I. KAVRAM

İsviçre Hukukunda geçerli olan boşanmada birlik ilkesi (Der Grundsatz der Einheit des Scheidungsurteils / Einheit des Entscheids²), boşanma veya ayrılma yargılaması söz konusu olduğunda ilgili mahkemenin boşanma veya ayrılma neticesi doğacak tüm sonuçlar bakımından münhasıran yetkili olduğunu, bu hususların, kural olarak aynı yargılamada ve aynı hükümlerle karara bağlanmasını ifade etmektedir³.

İlkenin uygulandığı İsviçre Hukukunda boşanmanın-ancak gerek üzerinde uzlaşılan gerek mahkemece hükmedilen⁴ - tüm sonuçları karara bağlandığı

¹ 10 Aralık 1907 tarihli İsviçre Medeni Kanunu'nda yasal mal rejimi olarak "mal birliği" (Güterverbindung) rejimi kabul edilmiş (aArt 178 ZGB), ancak 1 Ocak 1988 tarihinde yürürlüğe giren 1984 tarihli değişiklik ile "mal birliği" rejimi kanundan çıkarılarak bu rejimle benzerlik arz eden "edinilmiş mallara katılma" rejimi İsviçre Medeni Kanunu'nda yasal mal rejimi olarak kabul edilmiştir (Art 181 ZGB). Aynı zamanda bu değişiklik Türk Medeni Kanunu'nda yasal mal rejimi olarak yerini alan "edinilmiş mallara katılma rejimi" bakımından esin kaynağı olmuştur (bkz. Heinz Hausheer / Thomas Geiser / Regina E. Aebi-Müller, *Das Familienrecht des Schweizerischen Zivilgesetzbuches*, 5. Auflage, Stämpfli, Bern, 2014, N. 11.05, 11.13-11.14; Turgut Akıntürk / Derya Ateş, *Türk Medeni Hukuku, Aile Hukuku, Cilt II*, 19. Bası, Beta, İstanbul, 2016, s. 144-145; Muzaffer Şeker, "Der gesetzliche Güterstand der Errungenschaftsbeteiligung in der türkischen und schweizerischen Gesetzgebung und deren Unterschiede im Besonderen", *Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul*, 2007/56, s. 327-328; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi*, 2. Bası, Turhan, Ankara, 2002, s. 6; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Katki – Katılma Alacağı*, 6. Bası, Turhan, Ankara, 2016, s. 59-60).

² İsviçre Medeni Usul Kanunu 283 (Art. 283 ZPO) hükmünün madde başlığı bu şekildedir.

³ BSK ZGB I- Steck in Heinrich Honsell / Nedim Peter Vogt / Thomas Geiser (Hrsg.), *Basler Kommentar zum Zivilgesetzbuch I (Art. 1-456 ZGB)*, 5. Auflage, Helbing Lichtenhahn, Basel, 2014, Art. 120 ZGB N 7a; FamKomm Scheidung/Steck-Fankhauser in Ingeborg Schwenzer (Hrsg.), *Familienrechts-Kommentar Scheidung*, 2 Bde., 3. Auflage, Stämpfli, Bern, 2017, Anh. Art. 283 ZPO N 4 (BGE 134 III 426, 428 f., E. 1.2; BGE 130 III 537, 545 f., E. 5.1).

⁴ Hausheer/Geiser/Aebi-Müller, N. 10.185.

vakit yargılama sona ermektedir⁵. Bu durum, henüz yargılama yapılmadan, eşlerin anlaşarak mal rejimini tasfiye etmelerine engel değildir. Böyle bir anlaşma, anlaşmalı boşanmada, mahkemenin onayıyla yürürlüğe giren boşanma protokolü çerçevesinde (Art. 279 Abs. 2 ZPO) de yapılabilir⁶.

Hukukumuzda, İsviçre Hukukunda olduğu gibi (Art. 204 Abs. 2 ZGB), mahkemece boşanma (veya iptal) sebebiyle evliliğin sona erdirilmesine karar verilmesi halinde mal rejimi dava tarihinden geçerli olmak üzere sona ermektedir (TMK 225 II). Bozucu yenilik doğuran boşanma kararında mahkeme, ortak çocuk varsa boşanma davasının çocuğa ilişkin sonuçlarını re'sen hükme bağlamaktadır⁷. Velayet, iştirak nafakası ve kişisel ilişki kurulması⁸ hususları bu kapsamdadır. Boşanmanın mali sonuçlarından maddi ve manevi tazminat ile yoksulluk nafakası boşanma davasında ancak talep edilmiş ise karara bağlanmaktadır. Tazminat ve yoksulluk nafakası taleplerinin boşanmanın kesinleşmesinden sonra (da) bir yıllık zamanaşımı süresi içinde ileri sürülebilmesi (TMK 178) yasa gereği bu talepler bakımından boşanmada birlik ilkesinin hukukumuzda kabul edilmediğini ortaya koymaktadır⁹. Mal rejiminin tasfiyesi ise ancak boşanma kararının kesinleşmesi üzerine karara bağlanabilmekte, henüz boşanma kararının kesinleşmediği evrede boşanma davası bekletici mesele yapılmaktadır. Dolayısıyla, boşanmada birlik ilkesinin, hukukumuzda, sadece iştirak nafakası bakımından uygulama alanı bulabildiği belirtilebilir¹⁰.

II. İSVİÇRE HUKUKU AÇISINDAN İLKEYE BAKIŞ

A. Kural

İsviçre Hukukunda mal rejimi en geç boşanma ile birlikte tasfiye edilmektedir¹¹. Dolayısıyla, mal rejiminin tasfiyesi prensip olarak boşanma yargı-

⁵ BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 8d; FamKomm Scheidung/Steck-Fankhauser, Anh. Art. 283 ZPO N 5.

⁶ BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 7a; FamKomm Scheidung/Steck-Fankhauser, Anh. Art. 283 ZPO N 4.

⁷ Mustafa Dural / Tufan Öğüz / Mustafa Alper Gümüş, *Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku*, 11. Baskı, Filiz, İstanbul, 2016, n. 751.

⁸ Üçüncü kişilerle kişisel ilişki kurulması talebe bağlıdır (TMK 325).

⁹ Mustafa Alper Gümüş, "Türk Hukukunda Yasal Mal Rejimi Olan Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi Çerçevesinde Boşanma Davası; İştirak Nafakası; "Maddi Tazminat ve/veya Yoksulluk Nafakası" ve/veya Manevi Tazminat Talepleri ile Mal Rejiminin Tasfiyesi Talebi Arasındaki İlişki", *AÜEHFD*, 2005/3-4, s. 388-389; Dural/Öğüz/Gümüş, Cilt III, n. 1123.

¹⁰ Gümüş, s. 392.

¹¹ FamKomm Scheidung/Büchler, Art. 120 ZGB N 3.

laması çerçevesinde yapılmak zorundadır¹². Ancak önemli sebeplerin bulunması halinde (Art. 283 Abs. 2 ZPO) ve boşanmanın diğer yan sonuçlarının düzenlenmesi tasfiye sonucuna bağlı değilse mal rejiminin tasfiyesi ayrı bir yargılama konusu yapılabilmektedir¹³.

İsviçre (ve Türk) Hukukunda, mal rejimi tasfiye edilirken mal rejimine ait hükümlerin uygulanacağı kanunda belirtilmiştir (ZGB Art. 120 Abs. 1; TMK 179). İsviçre uygulamasına ve doktrinine göre, mal rejimine yapılan bu atıf, mal rejiminin tasfiyesinin boşanma yargılamasının bir parçası olduğunu açıklığa kavuşturmaktadır¹⁴.

Her ne kadar İsviçre Medeni Kanunu'nda, boşanma hukukuna dair 2000 tarihli revizyon da dahil olmak üzere ilke hakkında açık kanuni düzenlemeye yer verilmemiş ise de İsviçre Federal Mahkemesi (BGer) boşanmada birlik ilkesini öteden beri istikrarlı şekilde uygulamaktadır¹⁵. Bu çerçevede boşanma davasına bakan hakim, ilgili kanun hükmünün (Art. 125 ZGB) sistematığı gereği olarak öncelikle mal rejiminin tasfiyesinden başlayacak, sonra mesleki emeklilik sigortası¹⁶ (beruflicheVorsorge / mesleki yardım¹⁷) hakkındaki talepleri düzenleyecek ve son olarak evlilik sonrasına ilişkin nafaka hakkında karar verecektir; böylece Art. 125 Abs. 2 ZGB'de aranan tüm kriterler karşılanmış olacaktır¹⁸. Şöyle ki, mal rejiminin tasfiye sonucu; evlilik sonrası nafakaya yer olup olmadığına, yer var isehangi miktarda ve sürede nafakaya hükmedileceğine karar vermedegöz önünde tutulan kanuni kriterlerden “eşlerin gelirleri ve malvarlığı” (Art. 125 Abs. 2 Ziff. 5 ZGB) çerçevesinde (her eşin malvarlığının he-

¹² BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 6; FamKomm Scheidung/Büchler, Art. 120 ZGB N 4.

¹³ FamKomm Scheidung/Büchler, Art. 120 ZGB N 4.

¹⁴ BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 6 (BGE 138 III 193, 194 E. 1.).

¹⁵ BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 7; FamKomm Scheidung/Steck-Fankhauser, Anh. Art. 283 ZPO N 3 (BGE 123 III 433,437; BGE 113 II 97, 98 f., E. 2; BGE 112 II 289, 291, E. 2; BGE 107 II 13, 15, E. 2; BGE 98 II 341, 345, E. 5; BGE 95 II 68, 72 f., E. 2a; BGE 95 II 65, 67; BGE 84 145 f.; BGE 77 II 18, 19 ff., E 1).

¹⁶ Eşler arasındaki mal rejiminden ayrı olarak paylaşımına tabi olan mesleki emeklilik sigortasındaki birikimlerin ve emeklilik maaşının paylaşılması hakkında ayrıntılı açıklamalar için bkz. Salih Polater, “İsviçre Medeni Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Türk Hukukunda Emeklilikten Doğan Hakların Paylaşılması”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2017/2, s. 456-468. Ayrıca bkz. Ebru Ceylan, *Türk ve İsviçre Hukukunda Boşanmanın Hukuki Sonuçları*, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006, s. 135-138.

¹⁷ “beruflicheVorsorge” karşılığı olarak “mesleki yardım” ifadesinin kullanımı için bkz. Ceylan, s. 135-138.

¹⁸ BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 7; FamKomm Scheidung/Steck-Fankhauser, Anh. Art. 283 ZPO N 3.

sabında¹⁹ bir unsur olarak) dikkate alınmak zorundadır²⁰. Diğer deyişleşlerin malvarlığı, mal rejiminin tasfiye edilmesinden sonraki durumlarına göre belirlenmiş olmaktadır²¹. Bu bakımdan mal rejiminin tasfiyesi evlilik sonrası nafakanın hesaplanması için de gereklidir²². Ekleyelim ki, Türk Hukukundan farklı olarak halihazırda İsviçre Hukukunda boşanan eşlerin maddi ve manevi tazminat talepleri İsviçre Medeni Kanunu'nda düzenlenmemiş olup, konu borçlar hukukunun genel hükümlerine bırakılmıştır²³.

Başlangıçta boşanmada birlik ilkesi yazılı olmayan federal hukuka (federal mahkeme kararlarına) dayanmakta iken 1.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 2008 tarihli İsviçre Medeni Usul Kanunu'nda yer alan düzenleme ile artık kanun normu haline gelmiştir²⁴. Böylece öğretilerde ve yargı uygulamasında yer alan, mahkemenin, hüküm verirken boşanma yanında boşanmanın sonuçları hakkında da karar vermek zorunda olduğu şeklindeki anlayış, Art. 283 ZPO hükmünde açıkça yazılı hale gelmiştir²⁵. Hükme göre, mahkeme, boşanma hakkındaki kararında boşanmanın sonuçları hakkında da karar verir (Art. 283 Abs. 1 ZPO). Ancak önemli sebeplerin bulunması halinde mal rejiminin tasfiyesi ayrı bir yargılama konusu yapılabilir (Art. 283 Abs. 2 ZPO).

Mahkemenin boşanma kararında boşanmanın sonuçlarını da karara bağlayacak olması hususunun açık kanuni düzenleme ile hüküm altına alınmış olması boşanmada birlik ilkesinden sapılmadığı şeklinde yorumlanmıştır²⁶. Buna göre, boşanma hükmünü tefhim eden mahkeme, prensip olarak boşanmanın tüm sonuçları hakkında karar vermek zorundadır²⁷.

Tarafların boşanma hususunda ortak talepleri bulunmakla birlikte, kısmen ya da hiç uzlaşma sağlayamadıkları boşanmanın sonuçları hakkında mahkemenin karar vermesini talep etmeleri halinde (Art. 112 ZGB) yine kural geçerli olup, ancak istisnai olarak kideden sapsak söz konusu olabilir²⁸.

¹⁹ FamKomm Scheidung/Büchler, Art. 125 ZGB N 75.

²⁰ FamKomm Scheidung/Büchler, Art. 125 ZGB N 132.

²¹ BSK ZGB I- Gloor/Spycher, Art. 125 ZGB N 29.

²² BSK ZGB I- Gloor/Spycher, Art. 125 ZGB N 9.

²³ Konu hakkında bkz. FamKomm Scheidung/Büchler, Art. 125 ZGB N 137.

²⁴ AS 2010, 1739 ff., 1836; in Kraft seit 1.1.2011.

²⁵ BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 7.

²⁶ FamKomm Scheidung/Steck-Fankhauser, Anh. Art. 283 ZPO N 1.

²⁷ FamKomm Scheidung/Steck-Fankhauser, Anh. Art. 283 ZPO N 1.

²⁸ Hausheer/Geiser/Aebi-Müller, N. 10.183, 10.185, 10.196.

Boşanmada birlik ilkesine riayet edilmemesi, federal hukukun ihlali niteliğinde olup, böyle bir ihlal, federal mahkeme nezdinde temyize açıktır²⁹.

B. İstisna

Yukarıda belirtildiği üzere, Art. 283 Abs. 2 ZPO uyarınca önemli sebeplerin bulunması halinde mal rejiminin tasfiyesi ayrı bir yargılama konusu yapılabilir.

İsviçre yargı uygulamasının benzer kararları uyarınca uygulanageldiği üzere, hakimin takdirine bağlı olarak ve sadece istisnai durumlarda mal rejiminin tasfiyesi ayrı bir yargılama konusu yapılabilmektedir. Bu sayede karmaşık malvarlığı durumlarında çok fazla gecikmeye sebebiyet vermeden boşanma ya da ayrılık talepleri ve ilgili diğer hususlar karara bağlanmaktadır³⁰. Ayrı bir yargılama, ancak boşanmanın diğer sonuçlarının düzenlenmesinde, özellikle mesleki emeklilik sigortasının tasfiye edilmesinde ve evlilik sonrası nafakanın tespit edilmesinde, mal rejiminin tasfiyesinin etkili olmaması halinde (yan sonuçların düzenlenmesi, mal rejiminin tasfiyesine bağlı değilse³¹) söz konusu olmaktadır³².

Dava taraflarının tefrik talebinde bulunma hakkı ise bulunmamaktadır³³. Ayrıca, sadece bazı talepler yönünden mal rejiminin tasfiyesini boşanma davasından tefrik etmek imkanı bulunmamaktadır. Dolayısıyla, sadece kısmi tefrike cevaz verilmemektedir³⁴. Buna imkan tanınsaydı, farklı mahkemelerin birbirleriyle uyumsuz hatta çelişkili kararları söz konusu olurdu³⁵.

²⁹ FamKomm Scheidung/Steck-Fankhauser, Anh. Art. 283 ZPO N 6; BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 11.

³⁰ BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 8; FamKomm Scheidung/Steck-Fankhauser, Anh. Art. 283 ZPO N 9.

³¹ BGE 113 II 97, 98 E.2 (www.bger.ch).

³² BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 8; FamKomm Scheidung/Steck-Fankhauser, Anh. Art. 283 ZPO N 9 (BGE 134 III 426, 428 f., E. 1.2; BGE 132 III 178, 184, E. 5.3; BGE 130 III 537, 544 f.; BGE 129 III 7, 9; BGE 113 II 97, 98 f.; BGE 105 II 218, 223 f.).

³³ FamKomm Scheidung/Steck-Fankhauser, Anh. Art. 283 ZPO N 9; BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 8b.

³⁴ FamKomm Scheidung/Steck-Fankhauser, Anh. Art. 283 ZPO N 10 (BGE 108 II 381, 385); BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 8a.

³⁵ BSK ZGB I- Steck, Art. 120 ZGB N 8a.

III. TÜRK HUKUKU AÇISINDAN İLKEYE BAKIŞ

A. 1988 Tarihli YİBK ve TMK 178

Hukukumuzda boşanmada birlik ilkesi çerçevesinde değerlendirebilecektartışmalar yeni değildir. Bu hususta özellikle 1988 tarihli içtihadı birleştirme kararı³⁶ dikkat çekmektedir. Kararda tartışma konusu olan husus, boşanma davasının kesinleşmesinden sonra eMK 143 II uyarınca manevi tazminat davasının açılmasıyla açılmayacağıdır. Ancak üçüncü toplantıda 38 karşı oya karşılık 46 oyla, yani salt çoğunlukla boşanma kararının kesinleşmesinden sonra dahi manevi tazminat davası açılacağına karar verilmiştir. Karar, dava hakkının Anayasa’da güvence altına alınan temel haklardan olduğu, söz konusu kanun metninde ve madde başlığında herhangi bir sınırlama getirilmediği gerekçesine dayanmaktadır. Bazı karşı oy yazılarında ise İsviçre’de geçerli olan boşanmada birlik ilkesinin boşanmanın fer’i sonuçlarından olan manevi tazminat talebi bakımından da uygulanması gerektiği belirtilmektedir³⁷.

³⁶ YİBK, 22.1.1988, E. 1986/5, K. 1988/1 (Lexpera).

³⁷ Karşı oy yazısında üye Şerafettin Seyhun konumuza ışık tutacak şu hususlara dikkat çekmektedir: “*Kanun koyucu mal davasında olduğu gibi aksine hüküm konulan durumlar dışında ayrılan eşlerin bir daha karşı karşıya gelmelerini, kin ve nefret duygularının tazelenmesini ve bu duyguların boşanma kararından sonra kurulan ailede yeni mutsuzlukların ortaya çıkmasına sebebiyet vermesini uygun görmemiştir. Gerçekten boşanma davasından sonra açılacak tazminat davasında, karşılıklı suçlamalar tekrar ortaya atılacak, 143. maddede belirtilen unsurların oluşup oluşmadığını isbat için yeniden tanık dinletilecek, belki hakim değişikliği de gözönünde tutulduğunda kabahatin hangi tarafta bulunduğu konusunda öncekinden ters bir sonuca varılabilecek, böylece kesinleşmiş boşanma davasının haklılığı şüpheli duruma düşecek ve bu da adalete karşı olan güven duygusunu sarsacaktır. Uygulamada böyle durumların önlenmesi yasa gereğidir. Bunda şu bakımdan da yarar vardır: Bir boşanma kararında çocukların velâyetleri davalıya tevdi edilip tarafların tesbit edilen mali durumlarına göre iştirak nafakasıyla istenilmişse yoksulluk nafakası takdir edildikten sonra aleyhine açılacak bir davada tazminata hükmedilmesi halinde önceden mevcut duruma göre boşanma hâkimince kurulmuş olan mali denge bozulacak ve davalı aldığı nafakaları davacıya tazminat olarak geri vermek zorunda kalacaktır. Velâyetin eşlerden birinden alınıp diğerine verilmesi yahut nev’i ve iştirak nafakasının artırılması veya azaltılması davaları boşanmadan sonra oluşan olaylara dayandırılacağından bu davalarda karı ve kocanın biraraya gelmelerinin az önce belirtilen görüşe ters düşdüğüde düşünülemez. Yukarıda açıklanan nedenlerle Medenî Kanununun 143. maddesinin ikinci fıkrasının kapsamı içinde kalan manevî tazminat davasının boşanma davasıyla birlikte görülmesi gerektiğinden ve bunun sonucu olarak da boşanma kararından sonra böyle bir tazminat davası açılmayacağından içtihatların Yargıtay İkinci Hukuk Dairesi’nin uygulaması doğrultusunda birleştirilmesi oyundayım.*”

Bununla birlikte karşı oy yazısında üye Sami Selçuk, malvarlığının tasfiyesi bakımından farklı bir sonuca varmaktadır: “*...Malvarlığının tasfiyesine ilişkin durum bu ilkenin dışındadır. Çünkü, malvarlığının tasfiyesi boşanma davasının kesinlik kazanmasına bağlıdır. Burada boşanma davası, bekletici sorundur (questionprejudicielle) ve boşanma nedenleriyle ilgili değildir. Buna karşılık, manevî ödenec, mal varlığı karakteri taşımamakta; aile birliğinin parçalanmasından ve bu birliğin parçalayan nedenlerden doğan acıya dayanmaktadır. O*

Manevi tazminat talebi bakımından bu sonuca ulaşan Yargıtay'ın, boşanmanın kesinleşmesinden sonra yoksulluk nafakası talebiyle dava açılacağı sonucuna da ulaşması gerekeceği o zaman doktrinde haklı olarak ifade edilmiştir³⁸.

Esasında Yargıtay zaman içinde farklı bir tutum sergilemiştir. Şöyle ki, anılan içtihadı birleştirme kararı öncesinde Yargıtay kararları, maddi/manevi tazminat davalarının ancak boşanma davası ile birlikte açılabilip onun içinde görülebileceği yönünde istikrar kazanmıştır. Daha da evvel, tazminat davalarının boşanma davasından müstakil olarak açılacağı yönünde Yargıtay kararları da bulunmaktadır³⁹.

Aynı süreçte konu, doktrinde de tartışmalıdır⁴⁰. Sözcüleri Tekinay'a göre, tazminat istenebilmesi için bunun mutlaka boşanma davasında ileri sürülmesi şart değildir. Bu bakımdan yazar, Yargıtay'ın bahsi geçen içtihadı birleştirme kararını olumlu bulmuş, manevi tazminata ilişkin bu içtihadın maddi tazminat bakımından da uygulanması gerektiğini belirtmiştir⁴¹.

Son olarak TMK 178 hükmü⁴² ile nafaka ve tazminat davalarının boşanma kararının kesinleşmesinden sonra açılabilmesi imkanını yıllık zamanaşımı süresine bağlı olmak kaydıyla açık kanuni düzenleme halini almıştır. Söz konusu hükmün eMK ve İsviçre Medeni Kanunu'nda karşılığı bulunmamaktadır. Dolayısıyla boşanmanın mali sonuçları bakımından boşanmada birlik ilkesi TMK'da benimsenmemiştir⁴³.

B. Günümüzde Yargıtay Uygulaması

Uygulamada TMK 225 hükmünden hareketle katılma alacağı, katkı alacağı ve değer artış payı alacağına dair talep ve davalarda boşanma davası bekle-

nedenle, böyle bir davada, boşanma davası bekletici sorun değil, önsorundur, (question préalable, question préliminaire)."

³⁸ Kemal Oğuzman / Mustafa Dural, *Aile Hukuku*, 2. Bası, Filiz, İstanbul, 1998, s. 147. Ayrıca bkz. Akıntürk/Ateş, s. 301.

³⁹ Bkz. Feyzi Necmeddin Feyzioğlu, *Aile Hukuku*, 3. Bası, Filiz, İstanbul, 1986, s. 405 ve dn. 370'de belirtilen kararlar.

⁴⁰ Bkz. Feyzioğlu, s. 404-405. Ayrıca, görüşler hakkında yapılan açıklamalar için bkz. Ceylan, s. 75-76, 115 dn. 655.

⁴¹ Selahattin Sulhi Tekinay, *Türk Aile Hukuku*, 7. Bası, Filiz, İstanbul, 1990, s. 256-257.

⁴² TMK 178: "*Evliliğin boşanma sebebiyle sona ermesinden doğan dava hakları, boşanma hükmünün kesinleşmesinin üzerinden bir yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.*"

⁴³ Hükmün eleştirisi için bkz. Gümüş, s. 389.

tici mesele yapılmakta, boşanma davasının olumlu ya da olumsuz sonuçlanmasına göre mal rejiminin tasfiyesi davasına devam edilmekte ya da edilmemektedir.

Çeşitli Yargıtay kararlarına da konu olan Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2012 tarihli bir kararı Yargıtay'ın konuya yaklaşımını ortaya koymaktadır. Söz konusu kararında Hukuk Genel Kurulu, yerel mahkemenin direnme kararını bozan özel dairenin bozma gerekçesine şu şekilde atıfta bulunmaktadır: *"...Taraflar arasındaki boşanmaya ilişkin dava dosyası ... derdest bulunmaktadır. Katkı payı alacağıın istenebilmesi için eşler arasında geçerli bulunan edinilmiş mallara katılma rejiminin (TMK. 218-241.md) sona ermesi gerekmektedir. (TMK.nun 225.maddesi). Tarafların evliliği hukuken devam ettiğine göre, mal rejimi sona ermemiş ve davanın görülebilirlik koşulu gerçekleşmemiştir. Ancak, TC Anayasasının 141. maddesinin son fıkrası ve HUMK.nun 77.maddesi hükümlerine göre; davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması yargının görevidir. Bu bakımdan mahkemece yapılacak iş; taraflar arasındaki derdest boşanma davasına ilişkin dava sonucunun beklenmesi, dava dosyasının bekletici mesele yapılması, boşanma davasının olumsuz sonuçlanması durumunda davanın görülebilirlik koşulu gerçekleşmediğinden şimdiki gibi davanın reddine karar verilmesi, boşanma davasının olumlu sonuçlanması halinde ise, hükmün kesinleşmesinin beklenmesi ve tarafların iddia ve savunmaları çerçevesinde delilleri toplandıktan sonra elde edilecek sonuca göre bir karar verilmelidir. Mahkemece yukarıda açıklanan hususlar nazara alınmadan yazılı nedenlerle davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır..."*⁴⁴.

⁴⁴ YHGK, 27.6.2012, E. 2012/8-268, K. 2012/420 (Lexpera). Aynı şekilde, Yargıtay 8. HD, 3.2.2016, E. 2014/19042, K. 2016/1793: *"Mal rejimini sona erdiren boşanma davasının derdest olduğunun anlaşılması durumunda, usul ekonomisi ilkesi gereğince (6100 s.lHKM'nun 30. m) sonucunun bekletici sorun yapılması gerekir."* (Ömer Uğur Gençcan, *Mal Rejimleri Hukuku*, 4. Bası, Yetkin, Ankara, 2017, s. 805); Yargıtay 8. HD, 10.3.2014, E. 2013/23669, K. 2014/3820: *"...yanlar arasındaki mal rejimi TMK'nun 225/2. maddesi gereğince boşanma davasının açıldığı tarihte sona ermekte olup mal rejiminin tasfiyesinden kaynaklanan alacak hakkı boşanma dava tarihi itibarıyla doğar. Ancak, bu hakkın kullanılabilmesi ve tasfiyeye karar verilebilmesi için boşanma davasının olumlu sonuçlanarak kesinleşmesi zorunludur. ..."*; Yargıtay 2. HD, 3.11.2011, E. 2011/17450, K. 2011/18103: *"...taraflar arasındaki boşanma davalarının devam ettiği, evlilik birliğinin sürdüğü nazara alınarak boşanma davalarının bekletici mesele (ön sorun) yapılması veya tasfiye davası yönünden tefrik kararı verilmesi gerekirken..."*; Yargıtay 8. HD, 8.11.2016, E. 2015/5944, K. 2016/15248: *"Mahkemece, davanın açıldığı tarih itibarıyla, taraflar arasında boşanma işleminin gerçekleşmediği, dolayısıyla mal rejiminin tasfiyesi şartının gerçekleşmediğinin anlaşıldığı, usul ekonomisi açısından taraflar arasında derdest olduğu ifade edilen boşanma davasının bekletici mesele yapılması ve sonuçlanmasının beklenmesi düşünülebilirse de, gerçekleşip gerçekleşmeyeceği,*

Kararda, boşanma davasının kesinleşmesinin bekletici mesele yapılması usul ekonomisine ve TMK 225 hükmüne dayandırılmaktadır.

Doktrinde de boşanma talebiyle birlikte tasfiyenin talep edildiği hallerde hakimintefrik kararı vererek önce boşanma talebini sonra sonuca göre tasfiye talebini karara bağlaması gerektiği, uygulamadan hareketle bazı yazarlarca ifade edilmektedir⁴⁵.

ya da ne zaman gerçekleşeceği belli olmayan davanın beklenmesi, hem davaların yıllarca uzadığı yönünde tenkitlere, hem de mahkemelerde gereksiz iş birikimlerine neden olduğu, kaldı ki tarafların dava şartı gerçekleşikten sonra süresi içerisinde dava açmasına da engel bulunmadığı gerekçesiyle davanın açıldığı tarih itibarıyla dava şartı bulunmadığından reddine karar verilmiştir. Hüküm, süresi içerisinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir. ... Mal rejiminin sona ermesi, mal rejiminin tasfiyesiyle katkı payı, değer artış payı ve artık değere katılma alacağı davalarının görülebilirlik ön koşuludur. Her dava, mümkün olan en kısa zamanda, en az giderle görülüp sonuçlandırılmalıdır. Mal rejimini sona erdiren boşanma davasının derdest olduğunun anlaşılması durumunda usul ekonomisi gereğince (6100 s.lıHMK'nun 30. m) bekletici mesele yapılmalıdır. Mahkemece, yazılı gerekçeyle hüküm tesisi bozmayı gerektirmiştir.”; Yargıtay 8. HD, 23.5.2013, E. 2012/11893, K. 2013/7825: “Kural olarak, boşanma kararı kesinleşmedikçe mal rejiminin tasfiyesi gerçekleştirilemez. Ancak boşanma kararının kesinleşmesinden sonra tasfiye gündeme gelir. Ne var ki, usul ekonomisi gözetilerek henüz mal rejimi davası derdest iken açılan ve devam eden boşanma davasının bulunması halinde mal rejimi davasının boşanma davasının sonucunun beklenmesi bakımından bekletici mesele yapılması öteden beri Dairenin uyguladığı bir ilkedir.”; YHGK, 17.12.2014, E. 2014/45, K. 2014/1062: “...Türk Mahkemelerince verilen boşanma kararı ya da yabancı bir ülkede verilen boşanma hükmünün tanınmasına ilişkin karar kesinleşmeden, mal rejiminin tasfiyesine yönelik dava açıldığı takdirde, Anayasasının m.141/son ve HMK m.30 (HUMK.nun 77) hükümlerinde öngörülen usul ekonomisi uyarınca dava ret edilmeyip, derdest boşanma ya da yabancı mahkemece verilen boşanma kararının tanınmasına ilişkin davanın sonucunun beklenmesi, dava dosyasının bekletici mesele yapılması öteden beri uygulanan bir usuldür (HGK. 27.06.2012 gün ve 2012/8-268, 2012/420 sayılı kararı)...” (Lexpera). Ayrıca bkz. Yargıtay 8. HD, 14.12.2015, E. 2014/14343, K. 2015/22494; Yargıtay 8. HD, 13.2.2014, E. 2013/9060, K. 2014/2194; Yargıtay 2. HD, 7.11.2012, E. 2012/6980, K. 2012/26390; Yargıtay 8. HD, 6.4.2016, E. 2015/22112, K. 2016/6158; Yargıtay 8. HD, 23.2.2015, E. 2012/20842, K. 2015/4806; Yargıtay 8. HD, 8.6.2016, E. 2016/9805, K. 2016/10078; Yargıtay 8. HD, 6.6.2017, E. 2017/12309, K. 2017/8432; Yargıtay 8. HD, 24.11.2016, E. 2016/20571, K. 2016/15992; Yargıtay 8. HD, 25.11.2015, E. 2014/12952, K. 2015/21130; Yargıtay 8. HD, 25.4.2016, E. 2015/538, K. 2016/7613; Yargıtay 8. HD, 26.4.2017, E. 2017/10880, K. 2017/6264; Yargıtay 8. HD, 3.2.2016, E. 2014/20957, K. 2016/1791; Yargıtay 8. HD, 20.12.2012, E. 2012/3957, K. 2012/12686; Yargıtay 8. HD, 17.5.2017, E. 2015/20627, K. 2017/7268; Yargıtay 8. HD, 13.4.2016, E. 2016/5630, K. 2016/6709; Yargıtay 8. HD, 25.10.2016, E. 2016/18107, K. 2016/14522; Ankara BAM 12. HD, 9.3.2017, E. 2017/136, K. 2017/135 (Lexpera).

⁴⁵ Bkz. Şükran Şıpka / Ayça Özdoğan, *Eşler Arasındaki Malvarlığı Davaları*, 2. Bası, Oniki-levha, İstanbul, 2017, s. 34; Zafer Zeytin, *Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi*, 3. Bası, Seçkin, Ankara, 2017, s. 262; Faruk Acar, *Aile Hukukumuzda Aile Konutu, Mal Rejimleri, Eşin Yasal Miras Payı*, 5. Bası, Seçkin, Ankara, 2016, s. 355; Suat Sarı, *Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimi Olarak Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi*, Beşir, İstanbul, 2007, s. 108-109. Bu yönde bkz. Miray Özer Deniz, *Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Sonar Ermesi ve Tasfiyesi*, Vedat, İstanbul, 2016, s. 37-38.

Boşanma ile tasfiye taleplerinin birlikte ileri sürülmesinin, bu taleplerin aynı mahkemede görülebilmesini sağlamak ve boşanma davalarında ihtiyati tedbir kararı verilebilmesinin önünü açmak gibi uygulama açısından pratik nedenleri de bulunmaktadır⁴⁶.

IV. İLKENİN FAYDALARI, UYGULANMAMASININ SAKINCALARI

Boşanmaya bağlı sonuçların bir bütün olarak ele alınıp aynı davada karara bağlanması sonuçları itibariyle yeknesak bir kararın ortaya çıkmasını sağlar. Bu durum, (varsa) çocuğun bakım giderlerine yönelik iştirak nafakasının belirlenmesinde eşlerin (hangi) güçleri oranında (TMK 182 II: "...eş, çocuğun bakım ve eğitim giderlerine gücü oranında katılmak zorundadır.") katılım sağlayacaklarının takdirinde önemli rol oynar. Aynı şekilde bu durum, yoksulluk nafakası ve maddi/manevi tazminat taleplerinin takdirinde eşlerin gerçek iktisadi durumlarını tespit etmek bakımından da önem arz eder. Oysa ki, mal rejimi tasfiye edilmedikçe, eşlerin katılma alacağı ve buna bağlı olarak gerçek iktisadi durumları tespit edilememektedir⁴⁷.

Boşanma kararının kesinleşmesinin bekletici mesele yapılması ise, belki de yüklü miktarda elde edilecek katılma alacağı öncesinde yersiz ya da fazla olarak nafaka ve tazminat taleplerinin karara bağlanmasına kapı aralamakta⁴⁸, dava sürecini uzatması nedeniyle tasfiye davası bakımından delil ve ispat zorlukları ortaya çıkarmakta, usul ekonomisine ve boşanan eşleri uzun yıllar karşı karşıya getirmeme ilkesine⁴⁹ aykırılık oluşturmaktadır⁵⁰. Dolayısıyla, Türk Hu-

⁴⁶ Şıpka/Özdoğan, s. 34.

⁴⁷ Gümüş, s. 389-392; Dural/Öğüz/Gümüş, Cilt III, n. 1123. Aynı yönde, bkz. Ceylan, s. 62 (Yazar, boşanma davalarında eşin malvarlığında azalma olup olmadığını tespit edebilmek için öncelikli olarak mal rejiminin tasfiye edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bununla birlikte yazar, eşlerin boşanmanın diğer fer'i sonuçları bakımından uzlaşma sağladıkları ancak mal rejiminin tasfiyesi bakımından ihtilaf yaşadıkları ve zorlukların ortaya çıktığı hallerde mal rejiminin tasfiyesinin ayrı bir yargılama konusu yapılarak karara bağlanabileceğini, ne var ki hakim tarafından uygun bulunan eşler arasındaki anlaşma bakımından hakkaniyete aykırı sonuçların ortaya çıkabileceğini ifade etmektedir).

⁴⁸ Dural/Öğüz/Gümüş, Cilt III, n. 1123; Gümüş, s. 395-396, 398.

⁴⁹ Aynı gerekçe TMK 178 hükmünün gerekçesine yansımıştır: "Madde boşanma sebebiyle açılacak davaların, evliliğin boşanma nedeniyle son bulmasından itibaren bir yıllık zamanaşımı süresine tâbi olduğunu hükme bağlamaktadır. Bu hüküm sayesinde evliliğin boşanma nedeniyle son bulmasına rağmen eşlerin yıllar sonra maddî ya da manevî tazminat ya da ilk kez istenilen yoksulluk nafakası dolayısıyla karşı karşıya gelmeleri önlenmek istenmiştir. Bütün alacak istemleri gibi boşanmadan doğan tazminat ve yoksulluk nafakası istemlerinin de bir zamanaşımı süresinin olması gerekir. Bu süre, evliliğin boşanma sebebiyle son bulmasına ilişkin hükmün kesinleşmesinden itibaren işlemeye başlayacaktır."

kuku bakımından,boşanmada birlik ilkesinden sapmanın bahsi geçen sakıncaları bulunmaktadır.

Eşlerin nafaka, tazminat ve mal rejiminin tasfiyesi hususlarında anlaşma sağladıkları durumlarda sorun yaşanmayacak,hakimin onayı ile sonuca ulaşılacaktır. Eşler arasında söz konusu anlaşmanın sağlanamadığı hallerde,öncelikli olarak mal rejiminin tasfiye edilmesi yukarıda ifade edilen nedenlerle önem arz etmektedir.

V. GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

Boşanmada birlik ilkesi, de legeferenda hukukumuzda yer almalıdır. Ancak, boşanma ve boşanmaya bağlı sonuçların karara bağlanmasında mümkün mertebe gecikmeye sebebiyet verilmemelidir. Bunun için, sonuca varmanın uzun süreceği hallerde, örneğin mal rejiminin tasfiye edilmesi çetrefilse, boşanmanın diğer sonuçlarının karara bağlanabilmesi mal rejiminin tasfiyesi edilmesine bağlı değilse, ancak o zaman hakimin takdirine bağlı olarak mal rejiminin tasfiyesihakkında tefrik kararı verilebilmelidir.

Doktrinde, boşanma halinde katılma alacağının büyüklüğünün hem maddi tazminat talebini hem talep edilmiş ise yoksulluk nafakasını etkileyebileceğine haklı olarak dikkat çekilmekte, bu nedenle maddi tazminat talep eden eş bakımından maddi tazminat kararının kesinleşmesi sonrasında bir de katılma alacağına hükmedilmesi durumunda hükmedilen maddi tazminatın katılma alacağından mahsup edilmesinin düşünülebileceği, aynı şekilde yoksulluk durumu ortadan kalkan eski eş aleyhine nafakanın kaldırılması/azaltılması hakkında dava açılabilmesi mevcut duruma bir çözüm olarak ifade edilmektedir⁵¹.

Esasında boşanma kararı verilmesi halinde, mal rejimi, dava tarihinden geçerli olmak üzere sona ermektedir (TMK 225). Mal rejiminin tasfiyesinde eşlerin kişisel malları ile edinilmiş malları mal rejiminin sona erdiği (boşanma davası açıldığı) tarihteki durumlarına göre ayrıldığı (TMK 228), edinilmiş malların değerlerinin prensip olarak mal rejiminin sona erdiği tarih⁵² dikkate alınarak hesaba katıldığı (TMK 235 I) göz önüne alınırsa tasfiye davasına devam

⁵⁰ Şükran Şıpka, *Türk Hukukunda Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar*, Onikilevha, İstanbul, 2011, s. 165-166.

⁵¹ Zeytin, s. 403.

⁵² İki halde bu kurala istisna getirilmiştir. Mal rejiminin sona ermesinden önceki bir yıl içinde diğer eşin rızası dışında olağan hediye haricinde yapılan karşılıksız kazandırmalar ile mal rejimi süresince diğer eşin katılma alacağını azaltmak kastıyla yapılan devirler (TMK 229 I) devir anındaki değerlerine göre edinilmiş mallara hesapta eklenirler (TMK 235 II).

etmek için boşanma kararının kesinleşmesini beklemede zorunluluk bulunmadığı sonucuna varabiliriz. Boşanmada birlik ilkesinin uygulanması önünde engel olarak duran TMK 178 hükmü ise mal rejiminin tasfiyesini kapsamamaktadır. Dolayısıyla mal rejiminin tasfiyesi bakımından boşanmada birlik ilkesinin uygulanmasında yasal bir engel bulunmamaktadır.

Oysaki Yargıtay'ın istikrar kazanmış uygulamasına göre, katılma / değer artış payı alacağı hakkında dava açıldığında boşanma davasının ret ile sonuçlanma olasılığına karşı bekletici mesele yapılması usul ekonomisi açısından gerekli bulunmaktadır.

İster içtihat değişikliğine gidilmiş olsun ister yasal düzenleme ile boşanmada birlik ilkesi kabul edilmiş olsunedinilmiş mallara katılma rejiminin yapısı gereği taşıdığı zorluklar nedeniyle mal rejiminin tasfiyesi, ister istemez gecikmelere ve zorluklara neden olacaktır. Diğer deyişle, hangi çözüm yoluna başvurulursa başvurulsun, söz konusu mal rejiminin tasfiyesinde hesaplama ve ispat güçlükleri bulunmaktadır. Bu doğrultuda, yasal mal rejimi olarak, edinilmiş mallara katılma rejimi yerine başka bir mal rejimi arayışlarına⁵³ katılmamak mümkün değildir.

Bununla birlikte, hukukta uzun yıllar istikrar kazanmış uygulamalardan sapılması, bunun da ötesinde köklü yasal değişiklikler yapılması uygulamada uzun yıllara sari belirsizlikleri ve uygulama güçlerini de beraberinde getirmektedir. Bu durum dikkate alınarak edinilmiş mallara katılma rejiminin yasal mal rejimi olarak devamında fayda görülmesi halinde, mümkünse boşanmanın tüm sonuçları bakımından boşanmada birlik ilkesinin yasal düzenleme ile sağlanmasının yolu açılmalıdır. En azından halihazırda mal rejiminin tasfiyesi bakımından ilkenin uygulanması yönünde içtihat değişikliğine gidilebilmelidir.

SONUÇ

İsviçre'de uygulamada ve bunu takiben yasal düzenlemede yer alan boşanmada birlik ilkesi; boşanma yargılamasında mal rejiminin tasfiyesini boşanmanın diğer sonuçlarıyla birlikte ve hatta öncelikli olarak yapılmasını, tüm sonuçların birlikte karara bağlanmasını öngörmektedir.

⁵³ Bkz. Hüseyin Hatemi / Burcu Kalkan Oğuztürk, *Aile Hukuku*, 5. Bası, Filiz, İstanbul, 2016, § 9, n. 1-13 [Yazar, öteden beri mal ayrılığı rejimini yeğlemekte ve ayrıca "boşanma tazminatı" önerisinde bulunmaktadır (n. 9-10)]; Akıntürk/Ateş, s. 145, dn. 6 (Yazar, edinilmiş mallara katılma rejimi yerine bir başka mal rejimini, örnek olarak da tasarıda yer alan paylaşımlı mal ayrılığı rejimini önermektedir); Ceylan, s. 63 (Yazar, paylaşımlı mal ayrılığı rejimini yeğler görmektedir). Karş. Kılıçoğlu, Katkı – Katılma Alacağı, s. 292-293.

İlkenin hukukumuz açısından uygulanması, bahsi geçen şekilde çeşitli açılardan faydalıdır. Bu bakımdan ilkenin, içtihat değişikliği ile mal rejiminin tasfiyesi bakımından ya da yasal değişiklik ile boşanmanın tüm sonuçları bakımından hukukumuza kazandırılması gerekir.

Yasal mal rejimi olarak edinilmiş mallara katılma rejiminin yerindeliği dahil olmak üzere, konu üzerinde tartışmanın sürdürülmesinde yarar bulunmaktadır.

KISALTMALAR

Abs.	Absatz
Anh.	Anhang
Art.	Artikel
aArt.	frühere Fassung des betreffenden Artikels
AS	Sammlung der eidgenössischen Gesetze
AÜHFD	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi(Yıl/Sayı, sayfa)
AYM	Anayasa Mahkemesi
BAM	Bölge Adliye Mahkemesi
Bde.	Bände
BGE	Bundesgerichtsentscheid
Bkz.	Bakınız
BSK	Basler Kommentar
dn.	dipnot
E.	Erwägungen / Esas
eMK	17.2.1926 tarih ve 743 sayılı (eski) Türk Kanunu Medenisi (RG 4.4.1926, Sayı: 339)
f. / ff.	undfolgende (Seite/Seiten)
HD	Hukuk Dairesi
Hrsg.	Herausgeber

karş.	karşılaştırınız
n. / N.	kenar numarası / kenar notu / Note
RG	Resmi Gazete
SR	Systematische Sammlung des Bundesrechts (Systematische Rechtssammlung)
TMK	22.11.2001 tarih ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (RG 8.12.2001, Sayı: 24607)
YHGK	Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
YİBK	Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı
ZGB	Schweizerisches Zivilgesetzbuch vom 10.12.1907 (SR 210)
Ziff.	Ziffer
ZPO	Schweizerische Zivilprozessordnung vom 19.12.2008 (SR 272), in Kraft seit 01.01.2011

KAYNAKÇA

- Acar, Faruk: *Aile Hukukumuzda Aile Konutu, Mal Rejimleri, Eşin Yasal Miras Payı*, 5. Bası, Seçkin, Ankara, 2016.
- Akıntürk, Turgut /
- Ateş,Derya: *Türk Medeni Hukuku, Aile Hukuku, Cilt II*, 19. Bası, Beta,İstanbul, 2016.
- BSK ZGB I-
- BEARBEITER/IN: Heinrich Honsell / Nedim Peter Vogt / Thomas Geiser (Hrsg.), *Basler Kommentar zum Zivilgesetzbuch I (Art. 1-456 ZGB)*, 5. Auflage, Helbing Lichtenhahn, Basel, 2014.
- Ceylan, Ebru: *Türk ve İsviçre Hukukunda Boşanmanın Hukuki Sonuçları*, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006.

Dural, Mustafa /

Öğüz, Tufan /

Gümüş, Mustafa Alper: *Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku*, 11. Baskı, Filiz, İstanbul, 2016.

FamKomm Scheidung/

BEARBEITER/IN: Ingeborg Schwenzer (Hrsg.), *Familienrechts-Kommentar Scheidung, 2 Bde.*, 3. Auflage, Stämpfli, Bern, 2017.

Feyzioğlu,

Feyzi Necmeddin: *Aile Hukuku* (Baskıyı Hazırlayanlar: H. Cumhuriyet Özakman, Enis Sarıal), 3. Bası, Filiz, İstanbul, 1986.

Hatemi, Hüseyin /

Kalkan Oğuztürk, Burcu: *Aile Hukuku*, 5. Bası, Filiz, İstanbul, 2016.

Gençcan, Ömer Uğur:

Mal Rejimleri Hukuku, 4. Bası, Yetkin, Ankara, 2017.

Gümüş, Mustafa Alper:

“Türk Hukukunda Yasal Mal Rejimi Olan Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi Çerçevesinde Boşanma Davası; İştirak Nafakası; “Maddi Tazminat ve/veya Yoksulluk Nafakası” ve/veya Manevi Tazminat Talepleri ile Mal Rejiminin Tasfiyesi Talebi Arasındaki İlişki”, *AÜEHFD*, 2005/3-4, s. 383-402.

Hausheer, Heinz /

Geiser, Thomas /

Aebi-Müller, Regina E.: *Das Familienrecht des Schweizerischen Zivilgesetzbuches*, 5. Auflage, Stämpfli, Bern, 2014.

Kılıçoğlu, Ahmet M.:

Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, 2. Bası, Turhan, Ankara, 2002.

Kılıçoğlu, Ahmet M.:

Katkı – Katılma Alacağı, 6. Bası, Turhan, Ankara, 2016.

Oğuzman,Kemal /

Dural, Mustafa:

Aile Hukuku, 2. Bası, Filiz, İstanbul, 1998.

Polater, Salih:

“İsviçre Medeni Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Türk Hukukunda Emeklilikten Doğan Hakların Paylaştırılması”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2017/2, s. 453-478.

Şıpka, Şükran:

Türk Hukukunda Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar, Onikilevha, İstanbul, 2011.

Şıpka, Şükran /

Özdoğan,Ayça:

Eşler Arasındaki Malvarlığı Davaları, 2. Bası, Onikilevha,İstanbul, 2017.

Özer Deniz, Miray:

Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Sonar Ermesi ve Tasfiyesi, Vedat, İstanbul, 2016.

Sarı, Suat:

Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimi Olarak Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, Beşir,İstanbul, 2007.

Şeker, Muzaffer:

“Der gesetzliche Güterstand der Errungenschaftsbeteiligung in der türkischen und schweizerischen Gesetzgebung und deren Unterschiede im Besonderen”, *Annales de la Faculté de Droit d’Istanbul*,2007/56, s. 327-346.

Tekinay, Selahattin Sulhi:

Türk Aile Hukuku, 7. Bası, Filiz, İstanbul, 1990.

Zeytin, Zafer:

Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi, 3. Bası, Seçkin, Ankara, 2017.